

ZIMNÍ DOBRODRUHOVIA

V zime utíchne les, krajina sa upokojí. Ale čo jeho obyvatelia? Kam sa podeli? Že je všade pokoj a ticho? Ani náhodou! Svedčia o tom stopy, ktoré po sebe zanechali tvory malé aj tie veľké. Možno mieria ku krmidlám, možno k zimným úkrytom... Tak sa vydajme za nimi!

Zasneženú krajinu osvetľuje slabé svetlo mesiaca. Diviaky a lane s jeleňmi putujú ku krmidlám, aby si v čase núdze prílepsi. Krásne sfarbené tetovy aj s nenápadnými sliepočkami si nájdu úkryt vo vetvách stromov, keď je chladnejšie, poslúži im snehová perina. Ďateľ si zase, či už je zima alebo nie, dobe do stromu to svoje „ratatatata“ a občas sa odváži aj do ľudských záhrad ku krmidlám. Tam už je plno a hlučno! Rôzne sfarbené sýkorky sa medzi sebou hašteria, ktorá si pre seba uloví viacej semienok... Na to čaká veverka. Vylezie z hniezda, veď aj jej príde vhod slnečnicová dobrota. Život sa nezastaví ani pod zemou.

V čierno-čiernej tme ryjú krtky, ktoré sa akurát premiestnili trocha nižšie, do spodných poschodí, kde majú svoje komory plné dážďoviek. Veselo je aj pri vode a pod vodnou hladinou. Šibalské vydry sa s chuťou sklznú po snehu – šups rovno pod ľad po dobrú rybičku. A čo vlastne robia ryby v zime pod zamrznutými hladinami jazier a rybníkov? Zavrtajú sa na dne pod rastliny a odpočívajú. Pozor ale! Musia byť ostražité pred dravou štukou. Tá neleňoší, ani keď mrzne.

Pre niektoré zvieratká je zima obdobím pokoja, ktoré prespia vo svojich hebko vystlaných peleštekoch. Ale pre iné je obdobím nástrah a útrap. Akoby aj nie. Veď musia vzdorovať silným mrazom, nedostatku potravy a snehovým búrkam. Našťastie ich ale príroda dobre vybavila... Pýtate sa ako? Predsa huňatými kožuškami a vedomím, že pohromade, pekne v hlúčiku, je vždy lepšie.

JELEŇ LESNÝ

Belostnými pláňami sa prediera majestátny kráľ lesa. Že nevieš, o kom je reč? Predsa o jeleňovi! Hrdo si vykračuje a vystavuje všetkým na obdiv svoje obroviťanské parohy. To bude určite najmenej šesťnásť rokov! Ešte nejakú chvíľu si túto ozdobu, vďaka ktorej si získava úctu nejednej lane, ponechá, ale ku koncu zimy parohy zhodí. Napriek tomu, že je veľmi plachý, so zimným hladom jeho ostražitosť poľavuje, na pastvu sa vydáva aj cez deň. V zasneženej krajine si nemôže veľmi vyberať, a tak sa uspokojí aj s kôrou stromov alebo sa vydá ku kŕmidlu. Aby kruté obdobie v roku prešiel, musí sa na jeseň poriadne vykŕmiť a vymeniť srst'. Tá do chladu je sivohnedá, hustejšia a dvakrát dlhšia ako letná. Jeleň dobre vie, čo ho spoľahlivo zahreje.

 AMERIKA, ÁZIA A EURÓPA V MÁJI ZVYČAJNE RODÍ 1 MLÁĎA

DIVIAK LESNÝ

Sivočierne prasatá sú čulé celý rok a ani zima pre ne neprináša zmenu rytmu ich chrochtavého života. Žijú v početných rodinných čriedach. Stádo sa vždy pohybuje usporiadane v zástupe a drží sa vyšliapaných cestičiek. Keď nastane šero, celá črieda sa vydáva z húbštin lesa na pastvu. Hlasno kvičia, dupocú, chrochtajú a mľaskajú, keď si pochutnávajú na žaludoch, bukviaciach aj tráve. A keď les a žalude zapadnú snehom? Potom stačí pohrať kopýtkom, zaryť v zemi a na svete sú hľuzy a koreničky rastlín. Na začiatku zimy sa samotárske samce vydávajú na vohľady a pripájajú sa k samiciam s mláďatami, aby sa v marci rodinka rozrástla o malé pruhované prasiatka. (Hovorí sa im „pyžamkáči“, pretože ich kožušok je pružkovaný – ako pyžamko.)

VŠETKY KONTINENTY

MILUJE BAHENNÉ „KÚPELE“

ĎATEĽ VEĽKÝ

Čierno-bieleho fešáka s červenou čiapočkou len tak zima nedostane. Jeho obľúbenou pochútkou sú totiž okrem najrôznejších červíkov a chrobákov aj semienka šišíek. Aj keď sa hmyz pred mrazom schová do štrbiniek a skrýš, aj keď žalude a vevericine postrácané oriešky zapadajú snehom, na stromoch je šišíek stále viac než dost. Ďateľ a jeho menší príbuzní sú šikovní pribojníci... Keď sa potrebujú dostať pod šupiny k semienkam alebo rozbiť orech, zakliesnia si ich do štrbiny v kôre stromu alebo do rozrúbaného pňa. Šiška ani oriešok tak nikam neodletia a zobáčik je hneď plný tejto dobroty. Hneď ako začne jar búchať na dvere, Ďateľ nezostáva pozadu. Bubnovaním do stromu k sebe láka slečnu svojho druhu a odháňa všetkých rivalov.

EUROÁZIA OKREM ISLANDU

KLADIE 4 – 7 VAJEC

TETROV HÔĽNY

Keď sa drobné slimáky, červíky, larvy mravcov a chrobáky schovávajú na zimu hlbšie do zeme, kohúty a sliepočky tetrova si ich už na jedenie nevyhrabú. Nezostáva im teda nič iné, ako sa uspokojiť s lesnými plodmi a semienkami stromov. Najchladnejšie obdobie v roku prečkávajú zahrabané pod snehovou pokrývkou, aby zbytočne neplytvali energiou. Ale len čo sa trochu oteplí, sťahujú sa inam. Pýtate sa kam? Predsa medzi košaté vetvy briez! Tu si pekne spoločne nocujú a sem-tam dňobnú do chutných púčikov. S príchodom jari nastáva najslávnejší tetroví čas – tok. Vo februári sa kohúty sfarbia do lesklého svadobného šatstva a ešte pred svitaním sa pustia do zápolenia. To sprevádzajú zvuky ako tokanie, bublanie a hrgľovanie.

EURÓPA A ÁZIA

SLEIPOČKY SÚ HRDZAVOHNEDÉ

SÝKORKA VEĽKÁ

Sýkorky veľké žijú v celej Európe. Z chladnejších častí kontinentu sa pred veľkými mrazmi sťahujú do teplejších krajín, v oblastiach s miernejším podnebím zostávajú celoročne, ale aj tu sa vydávajú na potulky... V celých húfoch spolu so sesternicou sýkorkou belasou alebo so sýkorkou hôrnou putujú od krmidla ku krmidlu. Kde sú slnečnicové dobroty, tam je hneď plno! Občas medzi nimi zahliadneš aj malého vtáčika s oranžovým bruškom a čiernym pruhom cez očka – to je brhlík. Veľmi dobre vedia, že v spoločnosti sa zima lepšie znáša. Anglické sýkorky šibalky sú v čase núdze celkom preffikané. Rozdobia viečka fliaš od mlieka... a, mňam, niet nad jeho sladkú smotanu.

CELÁ EURÓPA

HLASOM NAPODOBŇUJE INÉ VTÁKY

TUČNIAK OBROVSKÝ

Najväčší z tučniakov žijú v kráľovstve večného ľadu až na samom konci sveta – v Antarktíde. Je to jediný vták, ktorý nikdy nešliapne nohou na suchú zem, veď všade, kam sa pozrieš, je len voda a ľad. Hlbšie vo vnútrozemí znesie mamička tučniaka jedno vajce a hurá na more! Než sa vráti, opatruje a zohrieva vajíčko v špeciálnom vrecku otecko. Veď vonku je až -40°C ! Starostlivosť je to náročná, a tak sa nečuduj, že trocha stráca na váhe. Predstav si, keď malý tučniak podrastie, ide do škôlky. Jeden dospelý má na starosti drobizg a ostatní sa medzitým vydávajú na lov. Čím tesnejšie sa k sebe malé tučniaky túlia, tým je im teplejšie. Uprostred je pochopiteľne najlepšie, a tak sa pravidelne striedajú, aby sa ušlo každému...

ANTARKTÍDA A PRILÁHLÉ OSTROVY

MILUJE RYBY A SÉPIE

